

[Socialministeren.]

i alt væsentligt af redaktionel karakter. Formålet med disse forslag er at bringe forskellige bestemmelser i den gældende enkepensionslov i overensstemmelse med den sidste sommer vedtagne invalide- og folkepensionslov.

Nettoudgifterne ved at udvide kredsen af pensionsberettigede vil formentlig blive ca. 10 mill. kr., hvilket svarer til, at yderligere ca. 4 000 enker vil kunne få enkepension i henhold til lovens § 1, stk. 1. Hertil kommer udgifter som følge af ændringerne i bestemmelserne om enkehjælpen og som følge af den foreslåede lempelse af bestemmelsen om pension i henhold til dispensation. Imidlertid er det ikke muligt nøjere at anslå størrelsen af disse udgifter.

Der stilles forslag om, at lovændringerne træder i kraft den 1. oktober 1961, og om, at de ændrede bestemmelser i lighed med, hvad der var tilfældet ved enkepensionslovens vedtagelse, også kommer til anvendelse på kvinder, der er blevet enker før lovens ikrafttræden.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til bemærkningerne til forslaget, skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om invalide- og folkepensionsbidrag).*

Forslaget er en følge af det af den højtærede finansminister samtidig fremsatte forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1961-62 samt af det af den højtærede indenrigsminister den 1. februar 1961 fremsatte forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.

Ved de nævnte lovforslag — hvorom jeg tillader mig at henvise til de hertil gjorte bemærkninger — er der foreslået en forhøjelse af de skattefri mindstebeløb, der er indarbejdet i de skalaer, hvorefter indkomstskatten til staten beregnes, samt en forhøjelse af det i de fleste bykommuner gældende personfradrag for forsørgere.

Det her foreliggende lovforslag fremsættes med henblik på at fritage personer, der hverken skal betale stats- eller kommuneskat, for invalide- og folkepensionsbidrag,

under hensyn til at opkrævningen af bidrag i disse tilfælde ville blive uforholdsmæssigt bekostelig.

Efter forslaget vil bidrag på under 57 kr. årlig for forsørgere ikke blive opkrævet, medens forholdet efter de gældende regler er, at bidrag på under 50 kr. for forsørgere bortfalder.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal endelig tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om Statsbanepersonalets Sygekasse.*

Ved sygeforsikringsloven, der træder i kraft den 1. april 1961, er forudsat, at Statsbanepersonalets Sygekasse opretholdes; og forslaget tilsigter alene, at der foretages sådanne ændringer i den gældende lov om Statsbanepersonalets Sygekasse, at reglerne for denne sygekasse kan bringes på linje med de regler, der kommer til at gælde for de øvrige sygekasser ved den nye sygeforsikringslovs ikrafttræden.

Idet jeg i øvrigt skal henvise til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Bækgaard* til landbrugsministeren:

„Vil landbrugsministeren overveje, om den nuværende grundforbedringslov, specielt med hensyn til afvanding, bør tages op til revision, således at tekniske hjælpemidler i større omfang end hidtil kan tages i brug med det formål at nedbringe lånebehovet?“

Bækgaard: Når jeg kommer med et spørgsmål angående afvanding, er det, fordi de dræningsarbejder, som jeg personlig har kendskab til, gennem de seneste år er blevet udført af mennesker, som efter mit skøn er kommet så højt til års, at det hårde og smudsige arbejde, som dræning nu engang er, er blevet dem over hånden. Tilgang af unge arbejdsmænd til dræningsarbejde sker næsten ikke, og da der fra

[Bækgaard.]

sagkyndig side antages at være endnu flere hundrede tusinde hektar jord, som trænger til afvanding, anmoder jeg den højtærede landbrugsminister om at have sin opmærksomhed henvendt på dette punkt.

I udlandet bruges maskinkraft i stor udstrækning til hovedledninger over en vis dybde, og f. eks. i England og i Amerika bruges maskiner til alt jordarbejde. Netop på grund af den manglende tilgang af arbejdskraft til dræningsarbejdet har visse arbejder, efter hvad jeg har hørt, måttet vente tre år på at blive udført. Går man derimod over til benyttelse af maskinel kraft, undgår man til dels dette, at dræningsarbejderne udsættes, og samtidig vil de samlede udgifter ved et dræningsarbejde blive nedsat med mindst 25 pct. Når jeg går ud fra, at det nuværende statstilskud på 50 pct. til henholdsvis rør og arbejdets udførelse bibeholdes, vil der her være en besparelse at hente ikke alene for statskassen, men også for den enkelte jordejer, som lader et dræningsarbejde udføre.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne på det ærede medlems spørgsmål svare, at anvendelsen af maskinkraft til dræningsarbejder godkendes i alle de sager, hvor der ikke er søgt tilskud, og hvor staten ikke går ind som långiver, men hvor grundforbedringslån ydes af en kreditforening eller en sparekasse. Når lånet ydes af statskassen, kræves normalt, at arbejder skal udføres som håndarbejde udført af arbejdsløse, som er henvist hertil af amtsarbejdsanvisningskontoret. Der er dog en lang række undtagelser, som jeg skal nævne her, hvor man anvender maskinkraft.

Jeg kan sige det på den måde, at maskinkraft har altid været tilladt i de tilfælde, hvor en afvandingskommission har erklæret at det er teknisk nødvendigt at anvende gravemaskiner, og dér kan man både få lån og tilskud. Ved de store vandløbsarbejder efter grundforbedringslovens § 2 kan man også få tilladelse til at bruge maskinkraft; det er i de tilfælde, hvor kommunen overtager lånet på lodsejernes vegne, men her er der kun tale om lån. Yderligere har ministeriet i den senere tid godkendt anvendelse af maskinkraft, enten såfremt

anvendelsen af maskinkraft er nødvendig på grund af jordbundens særlige beskaffenhed, eller hvis det ved erklæring fra amtsarbejdsanvisningskontoret dokumenteres, at nødvendig arbejdskraft ikke kan fremskaffes inden for et rimeligt område eller inden for en rimelig periode, og at den pågældende landmand forpligter sig til at antage den arbejdskraft, der måtte fremkomme under arbejdets udførelse. I disse tilfælde gives der foruden statslån tilskud til rør og til den ved arbejdet eventuelt beskæftigede anviste arbejdskraft, men ikke til maskiner eller deres mandskab.

Som man heraf vil se, er der en række områder, hvor maskinkraft er tilladt, og jeg synes, disse områder er så store, at jeg ikke på nuværende tidspunkt finder anledning til at revidere loven; men jeg vil tage stilling til spørgsmålet på ny, såfremt den nuværende høje beskæftigelse varer.

Bækgaard: Jeg takker den højtærede landbrugsminister for svaret. Jeg er fuldstændig klar over, at loven samtidig er en beskæftigelseslov, men jeg har ladet undersøge tallene for de arbejdsløse arbejdsmænd i landkommunerne. Ved sidste behandling af denne lov, i 1957, var der 23,2 pct. ledighed blandt arbejdsmændene i landkommunerne; ledigheden er nu i 1960 faldet til 12,13 pct., og det synes jeg giver en vis begrundelse for mit spørgsmål; der er ikke så stor grund til, at loven skal være en beskæftigelseslov. Jeg kan så samtidig spørge, om selve dræningsarbejdet er vel-lønnet nok, og det tror jeg de mænd, der er fortrolige med det arbejde, mener det er.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Heilesen* til landbrugsministeren:

„Agter ministeren — under henvisning til besvarelse af spørgsmål vedrørende vandløbslovgivningen i folketingsåret 1959-60, Folketingstidende sp. 5988 — at fremsætte forslag til ændring af de urimelige og voksende byrder, der må bæres af lodsejerne ved visse hovedvandløb?“

Heilesen: Mit spørgsmål i dag må betragtes som et tillægsspørgsmål til mit spørgsmål stillet til den højtærede land-

[Heilesen.]

brugsminister i folketingsåret 1959-60 om en ajourføring og forenkling af vandløbslovgivningen, idet ministeren forud for besvarelsen af det nævnte spørgsmål bemærkede, at det i virkeligheden dækkede over en række spørgsmål, som det var umuligt at besvare på 5 minutter.

Da flere af de problemer, der blev påpeget i mit spørgsmål i 1959-60, er voksende på grund af udviklingen i de senere år, vil jeg i dag påpege det større og voksende behov for samfundet for afløb af spildevand, der medfører en øget grødebevoksning, vandforurening, slamaflejring og stigende oprensningsudgifter. Dette skaber øgede udgifter for vandløbenes vedligeholdelse, som de pågældende lodsejere og bredejere må bære hovedparten af.

Tidens udvikling rejser problemet om en helt anden udgiftsfordeling end den bestående; det gælder ikke mindst det store og vanskelige vandløb Ryå i Vendsyssel, som jeg tidligere har henledt ministerens opmærksomhed på. Her blev reguleringsarbejdet ikke helt afsluttet på et vanskeligt sted i åløbet, inden vedligeholdelsesudgifterne overgik til lodsejerne. Dette arbejde synes nu at blive et evighedsværk, da åbunden stadig hæver sig og hindrer vandets frie løb.

I erkendelse af, at spildevandsafløbene er lige så nødvendige for samfundet som vort vejvæsen, må jeg på ny rejse spørgsmålet, om ikke den højtærede minister vil finde det påkrævet, at hele vor vandløbslovgivning bliver taget op til revision, og at man sigter efter, ud fra en saglig vurdering af de enkelte vandløb, at overføre en væsentlig del af disses vedligeholdelsesudgifter til det offentlige, kommunerne og amterne.

Det kan ikke være ministeren ubekendt, at der er en voksende interesse for en forenkling af hele vor vandløbslovgivning. I flere landbrugskredse er forskellige spørgsmål rejst i den forbindelse.

Endvidere finder jeg det påkrævet, at

der i samme henseende blev fastsat en tidsfrist for byernes gennemførelse af biologiske rensningsanlæg og om ordnede forhold med hensyn til landbrugsejendommenes forurening af vore vandløb med ensilagesaft o. lign.

Landbrugsministeren (Skytte): Når det ærede medlem udtaler, at hans spørgsmål i dag må betragtes som et tillægsspørgsmål, vil jeg fortsætte den besvarelse, jeg gav, da det ærede medlem sidst stillede mig spørgsmål om oprensningspligten i vore vandløb.

Der foreligger her to problemer; det ene er udnyttelsen af bestående lovbestemmelser, det andet er spørgsmålet om, hvorvidt loven skal ændres således, at bestemmelserne måske bliver mere klare og mere enkle, som det ærede medlem sagde.

Jeg skal da først fortælle, hvilke bestemmelser vi har i dag. Efter vandløbslovens § 22, stk. 1, er der hjemmel til, at de tilsynsførende kommunalbestyrelser kan beslutte, at udgifterne ved regulering og vedligeholdelse af offentlige vandløb med den overordnede administrative myndigheds billigelse kan overføres til afholdelse af de kommunale kasser, således at lods ejernes bidragspligt midlertidigt eller endeligt bortfalder, medens vandløbet i øvrigt i enhver henseende forbliver underkastet lovgivningens almindelige regler.

Endvidere er der i vandløbslovens § 22, stk. 4 og 5, hjemmel til, at vandløbsretterne, såfremt reguleringen i særlig grad er foranlediget ved lovligt udførte vandløbsarbejder i det pågældende nedbørsområde eller ved tilsanding o. lign. af udløb i havet, som medfører uforholdsmæssigt store udgifter, kan pålægge vedkommende kommunale kasse at yde bidrag til udførelsen af såvel regulering som vedligeholdelsesarbejder, ligesom vandløbsretterne kan foreslå, at der af staten ydes bidrag til sådanne arbejder.

Efter lovens § 35, stk. 5, haves hjemmel for en tilsvarende ordning, såfremt vedlige-

[Landbrugsministeren.]

holdelsesbyrden er forøget uforholdsmæssigt som følge af lovligt udførte afvandingsarbejder i det pågældende nedbørsområde, eller ved tilsanding o. lign af udløb i havet.

Endelig er der i vandløbslovens § 100, stk. 1, hjemmel for at påligne arealer, hvorfra forøget afstrømning — som følge af bebyggelse, vejanlæg, oppumpning fra brunkulslejer, tørvemoser el. lign. samt ved boringer til grundvandet — hidrører, bidrag til vandløbs regulering og vedligeholdelse.

§ 100, stk. 2, giver desuden adgang til at påligne bidrag til vandløbets regulering og vedligeholdelse på de ejendomme, hvorfra der tilføres et vandløb spildevand, der i væsentlig grad forøger arbejdet med vandløbets oprensning.

Vandløbsloven indeholder, som det vil fremgå heraf, allerede nu flere muligheder for at lette lodsejernes byrder ved udgifternes fordeling over vide kredse, bl. a. ved offentlige myndigheders overtagelse af udgifterne til afholdelse af de kommunale kasser. I praksis har det vist sig, at disse bestemmelser ikke bruges meget; for at lette lodsejernes byrderne kunne man f. eks. bruge dem mere end hidtil. I øvrigt er jeg vidende om, at der arbejdes meget med denne sag såvel inden for landbrugets organisationer som inden for Amtsrådsforeningen og De samvirkende Sognerådsforeninger, og jeg kan oplyse, at også i ministeriet har vi overvejelser i gang om en ændret vandløbslovgivning, som jeg mener bør tage hensyn til de synspunkter, det ærede medlem her har givet udtryk for; det er mit håb, at de overvejelser kan resultere i, at vi finder en tilfredsstillende ordning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hans Schmidt* til finansministeren:

„Kan ministeren tilsige regeringens medvirken til en ordning vedrørende visse efterkrigsloves virkninger i overensstemmelse med min henvendelse af 21. april 1960 til formændene for folketingets partigrupper og tingets medlemmer fra den sønderjyske storkreds?“

Hans Schmidt: Baggrunden for mit spørgsmål til den højtærede finansminister er mange års arbejde for at få fjernet eller mildnet virkningerne af visse efterkrigslove. Det drejer sig om love, som vedtoges for at sanere pengevæsenet, såsom tilbagebetalingslove, konfiskationslove og love i forbindelse med retsopgøret.

For et par år siden kørte vi fast med dette arbejde, og jeg henvendte mig da til de ærede gruppeformænd og til de ærede medlemmer fra den sønderjyske storkreds for at opnå deres bistand til en endelig ordning. Jeg mødte beredvillighed hertil, hvilket fremgår af følgende skrivelse, dateret den 21. april 1960, til denne kreds af ærede medlemmer:

„Ved slutningen af sidste folketingsår indledte undertegnede en drøftelse med . . .“

Formanden: Der kan ikke citeres uden tilladelse.

Hans Schmidt: Jeg beder om tilladelse til at citere et brev, jeg skrev til den nævnte kreds af ærede medlemmer:

„Ved slutningen af sidste folketingsår indledte undertegnede en drøftelse med ovennævnte kreds af tingets medlemmer om en ordning og en bilæggelse af krigsfølgelovens virkninger med det mål også at skabe fred over denne tid.

Under disse forberedende samtaler blev over for mig fremsat ønske om, at jeg skulle søge at fremme erstatningssagen for besættelsestidens ofre, som der var sket henvendelse om hos regeringen i Bonn. Som motivering for dette ønske om en samordning blev det med rette anført, at det ene er en følge af det andet, og i begivenhedernes rækkefølge stod besættelsestidens ofre først, og endvidere, at den samtidige ordning var et principspørgsmål.

Dette synspunkt accepterede jeg og bekræftede dette ved nogle principielle bemærkninger, som jeg fremsatte under afslutningsdebatten den 4. juni 1959 (sp. 5474-79, specielt 5476-78).

Derefter foretog jeg en rejse til Bonn, og ved dette års åbningsdebat kunne jeg sige: „Jeg hilser det med tilfredshed, at

[Hans Schmidt.]

ratifikationen af den under den 24. august 1959 undertegnede aftale med Forbundsrepublikken Tyskland om erstatning til personer, der har været udsat for forfølgelse, nu kan foretages, og at de i medfør af aftalen modtagne beløb kan fordeles ved lov. Dermed sker der noget betydningsfuldt i bestræbelserne for at skabe fred hen over besættelsestiden.“

For kort tid siden er aftalen nu også blevet ratificeret af Bundestag i Bonn, og jeg går derfor ud fra, at tidspunktet for en fortsættelse af drøftelserne om min parts forhold nu er inde. Under de forberedende samtaler i maj 1959 blev der udtalt ønske om, at jeg som grundlag for drøftelserne skulle give de ærede medlemmer en skriftlig gitse over de ønsker, jeg har at fremsætte. Det er dette ønske, jeg følger op med denne skrivelse, for så at fortsætte samtalerne, når de ærede medlemmer er rede hertil.“

Så vidt henvendelsens ordlyd. Det er så meddelt mig, at nævnte uformelle udvalg har holdt møde, kort før folketingsåret sluttede. Efter at sommerferien og valg-situationen nu er overstået, er det min hensigt formelt at slå bro mellem den høje regering og nævnte uformelle og derfor ikke forpligtende udvalg ved at stille følgende spørgsmål til den højtærede finansminister:

„Kan ministeren tilsige regeringens medvirken til en ordning vedrørende visse efterkrigsloves virkninger i overensstemmelse med min henvendelse af 21. april 1960 til formændene for folketingets partigrupper og tingets medlemmer fra den sønderjyske storkreds?“

Finansministeren (Kjeld Philip): Jeg skal først fremsætte nogle bemærkninger vedrørende den del af det ærede medlems spørgsmål, som angår de til det tyske mindretal hørende tjenestemænd og pensionister, hvis sager i sin tid blev behandlet af tjenestemandsdømstolen, eller som blev dømt efter straffelovstillægget.

De pågældendes pensionsmæssige problemer må efter min opfattelse betragtes i sammenhæng med de tilsvarende pensionsmæssige spørgsmål for andre tjenestemænd, som er afskediget eller har mistet pensionen

i forbindelse med retsopgøret efter besættelsen, idet man i denne forbindelse i det store og hele må anlægge de samme synspunkter, hvad enten der er tale om medlemmer af mindretallet eller andre forhenværende tjenestemænd. Ved den samlede bedømmelse af disse forhold mener jeg derfor ikke, at det kan tillægges nogen afgørende betydning, at spørgsmålet om erstatning til besættelsestidens ofre, som tidligere anført af det ærede medlem, er bragt til afslutning.

Jeg er klar over, at der, uanset at der nu er forløbet ca. 15 år siden afslutningen af den anden verdenskrig, stadig er problemer af pensionsmæssig karakter med en vis aktualitet for forskellige grupper af tidligere tjenestemænd eller sådanne tjenestemænds enker. Derom vidner også det ikke helt ubetydelige antal andragender om pensionsmæssige forbedringer, som op til de seneste tider er indgivet til finansministeriet.

Efter mit skøn vil det ikke være muligt at genoptage den tidligere forkastede tanke om at tilvejebringe en generel regel til løsning af de foreliggende problemer, der i adskillige relevante henseender varierer fra sag til sag, og jeg er for så vidt i princippet enig i det standpunkt, som blev taget i sin tid, og hvorefter de enkelte foreliggende spørgsmål af pensionsmæssig karakter måtte optages til overvejelse på bevillingsmæssig basis i de konkrete tilfælde.

Jeg tør dog ikke benægte, at der kan foreligge tilfælde, hvor der måske kunne være anledning til at søge gennemført en vis pensionsforbedring. Jeg tænker eksempelvis på tilfælde, hvor den afskedigede tjenestemand i en længere årrække har været genbeskæftiget og derefter tager afsked på grund af alder eller svagelighed.

Med hensyn til de af det ærede medlem nævnte forkøbsrettigheder, der af Höfeverwaltungsgesellschaft A/S og Kreditanstalt Vogelgesang var pålagt forskellige ejendomme i Sønderjylland, kan jeg oplyse, at disse rettigheder er overgået til landbrugsministeriet, der ikke mener generelt at kunne ophæve dem.

Om de af det ærede medlem omtalte panterrettigheder til sikring af tilbagebetalingskrav hidrørende fra erhvervs-mæssigt samarbejde med besættelsesmagten kan

[Finansministeren.]

jeg henviser til, at der, som det ærede medlem ved, ikke er lovhjæmmel til generelt at afskrive fordringerne. I øvrigt vil jeg gøre opmærksom på, at der ikke her, lige så lidt som for pensionssagernes vedkommende, er tale om noget specielt sønderjysk problem. Staten har ganske tilsvarende panterettigheder i ejendomme overalt i landet til sikring af krav, der er opstået som følge af personers eller virksomheders arbejde for besættelsesmagten. Den lovhjæmmel, det ærede medlem ønsker tilvejebragt, måtte derfor retfærdigvis give adgang til over for debitorer i hele landet at eftergive statens resterende tilgodehavender. En sådan generel eftergivelse finder regeringen ikke ønskelig, bl. a. fordi dette ville virke som en urimelighed i forhold til de mange, der — ofte under betydelige afsavn — loyalt har afviklet deres gæld. Derimod vil der fortsat på dette område blive administreret lempeligt, således at finansministeriet inden for de grænser, der er fastlagt i den gældende lovgivning, vil stille sig imødekommende ved generationsskifte og ved ønsker om en fornuftig omprioritering.

Hans Schmidt: Jeg takker den højtærede minister for svaret. Jeg mener også, at disse spørgsmål ikke kun angår det tyske mindretal, men at også andre statsborgere berøres deraf.

Nu ventede jeg ikke en stillingtagen af den højtærede minister i enkeltspørgsmål, men jeg håbede, at ministeren ville give tilsagn om at medvirke til en løsning af spørgsmålet i forbindelse med det nævnte uformelle udvalg. Jeg mener dog, at forskellige spørgsmål kan ordnes på en bedre måde, end hidtil er sket. Hvad angår f. eks. forkøbsretten, mener jeg, der kunne være grundlag for en bedre ordning, og også hvad hypoteker angår, mener jeg, der kunne træffes en bedre ordning. Det er jo sådan, at når hypoteker skal indfries, er der fuld dækning, når ejendommen sælges til tredjemand, men det er ikke altid tilfældet, når næste generation skal have udsigt til at beholde ejendommen. Jeg retter derfor endnu en gang det spørgsmål til den højtærede minister, om ministeren kan give tilsagn om, at den høje regering vil medvirke i forbindelse med det uformelle udvalg.

Finansministeren (Kjeld Philip): Det forekommer mig, at det vil være det rimeligste, at de spørgsmål, som det ærede medlem har nævnt forhandles nøjere med landbrugsministeren for forkøbsrettens vedkommende og med mig, for så vidt angår de andre spørgsmål. Jeg tror, jeg kan sige, at vi er meget rede til at gå ind i en sådan forhandling og søge at finde frem til en løsning, der alt i alt kan betragtes som værende nogenlunde rimelig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Møller* til finansministeren:

„Den 18. januar i år oplyste finansministeren over for folketinget, „at der på embedsmandsplan allerede i nogle måneder har fundet visse overvejelser sted bl. a. mellem Arbejdsgiverforeningen og skattedepartementet om nogle spørgsmål vedrørende overgang til kildeskat“. Vil finansministeren nærmere redegøre for omfanget og indholdet af de omtalte overvejelser?“

Poul Møller: Som det vil være det høje ting bekendt, henvendte de danske erhverv sig i begyndelsen af januar måned til den høje regering for at få tilsagn om nedsættelse af et udvalg, der skulle behandle alle de med indførelse af kildeskat opstående problemer. Jeg rejste i folketinget i spørgstiden den 18. januar i år spørgsmålet over for den højtærede finansminister, idet jeg spurgte ministeren, hvordan han ville stille sig til erhvervenes henvendelse. Ministeren svarede, at han ikke ønskede at nedsætte et sådant udvalg, men at han ville sørge for, at der blev ført forhandlinger med erhvervene i god tid inden et forslags fremsættelse i det høje ting.

Under besvarelsen af dette spørgsmål oplyste finansministeren så i øvrigt,

„at der på embedsmandsplan allerede i nogle måneder har fundet visse overvejelser sted bl. a. mellem Arbejdsgiverforeningen og skattedepartementet om nogle spørgsmål vedrørende overgang til kildeskat“.

Se, nu indrømmer jeg gerne, at dette svar, når man gransker det nøje, indeholder ord, som ikke er særlig præcise, f. eks.

[Poul Møller.]

„overvejelser mellem Arbejdsgiverforeningen og skattedepartementet“. Hvad vil det sige, at der foregår overvejelser mellem to forskellige instanser? Hver instans overvejer vel tingene, og overvejelser imellem dem må vel finde sted ved tankeoverføring, hvis ikke de finder sted ved forhandling. Men jeg indrømmer, at jeg fortolkede udtalelsen „overvejelser mellem Arbejdsgiverforeningen og skattedepartementet“ derhen, at der også blev ført forhandlinger igennem nogle måneder mellem Arbejdsgiverforeningen og skattedepartementet, idet jeg gik ud fra, at der ikke var tale om sådanne psykiske momenter som tankeoverføring og lignende ting.

Men i Skattepolitisk Oversigt nr. 1 for 1961 oplyses det — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Der har ikke fundet overvejelser sted „i nogle måneder“ med Arbejdsgiverforeningen, men kun været afholdt siger og skriver ét møde med repræsentanter for denne organisation til drøftelse af nogle underordnede detailspørgsmål.“

Det synes jeg er noget andet, end at der har fundet overvejelser sted gennem nogle måneder mellem disse to instanser, Arbejdsgiverforeningen og skattedepartementet.

Jeg har derfor bedt den højtærede finansminister om i dag nærmere at redegøre for omfanget og indholdet af de omtalte overvejelser.

Jeg vil gerne hertil yderligere føje et spørgsmål. Den højtærede finansminister brugte vendingen „bl. a.“, og den højtærede finansminister kan altså her få det figenblad i den lille forkortelse „bl. a.“, at der har fundet overvejelser sted mellem skattedepartementet og andre erhvervsorganisationer. Hvis dette skulle være tilfældet, beder jeg den højtærede finansminister oplyse det i det svar, han nu i henhold til forretningsordenen skal give mig.

Finansministeren (Kjeld Philip): De overvejelser på embedsmandsplan, som jeg ganske kort omtalte i mit svar til det ærede medlem den 18. januar i år, har, da de nu engang er foregået på embedsmandsplan, alene taget sigte på nogle vigtige og rent praktiske problemer; f. eks. har

spørgsmålet, om en kildeskatorrdning i det hele taget bør søges gennemført, selvfølgelig ligget uden for rammerne af sådanne overvejelser. De praktiske spørgsmål, der melder sig, når man skal undersøge mulighederne for eventuel indførelse af kildeskat her i landet, berører naturligvis både arbejdsgiverne og lønmodtagerne. For arbejdsgiverne er der f. eks. problemer om regnskab og afregning af indeholdte skatter, for lønmodtagernes vedkommende kan der peges på problemer som de særlige aflønningsformer i enkelte fag. Skattedepartementet har tillagt det stor betydning, at sådanne spørgsmål løses på en måde, der volder mindst muligt besvær i erhvervslivet og på arbejdsmarkedet.

Med dette for øje anmodede skattedepartementet i skrivelse af 19. juli 1960 Dansk Arbejdsgiverforening om at medvirke i undersøgelserne. I skrivelsen nævnte man bl. a. samspillet mellem arbejdsgivernes lønregnskaber og afregningen af indeholdte skatter. Arbejdsgiverforeningen besvarede den 22. juli 1960 skattedepartementets anmodning imødekommende. I tilslutning til denne brevveksling afholdtes der den 8. september 1960 et møde mellem repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og skattedepartementet. På dette møde udveksledes en række orienterende oplysninger, og man drøftede en række spørgsmål, som der var enighed om at vende tilbage til under den kommende fortsatte kontakt mellem departementet og Arbejdsgiverforeningen.

For lønmodtagernes vedkommende er i disse sidste måneder repræsentanter for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd blevet orienteret, og disse repræsentanter har givet tilsagn om at medvirke ved undersøgelsen af tekniske problemer i forbindelse med en eventuel kildeskatorrdning.

Poul Møller: Jeg takker den højtærede finansminister for svaret. Det viser sig altså, at med hensyn til Arbejdsgiverforeningen dækker vendingen: at der har fundet overvejelser sted i nogle måneder om nogle spørgsmål vedrørende overgang til kildeskat, at der er afholdt siger og skriver ét møde, i september måned, og jeg tror at turde sige, ifølge oplysninger, der foreligger for mig, at dette møde har været af forholdsvis kort varighed; det har ikke

[Poul Møller.]

strakt sig over 2 timer, og altså slet ikke over nogle måneder.

Jeg har dernæst noteret mig, at de andre erhvervsorganisationer, som den højtærede finansminister i sit svar til mig lod skinne igennem at man havde haft overvejelser med — det refererer til vendingen „bl. a.“ — var Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, som i disse måneder har været konsulteret om sagen.

Må jeg have lov at stille et tillægsspørgsmål til den højtærede finansminister: synes ministeren ikke selv, at det, som ministeren sagde her den 18. januar i år, er en lovlig dristig udlægning af det, der faktisk har fundet sted? Hvis ministeren synes det, er vi i hvert fald enige.

Dernæst vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister, om han med det tilsagn, han gav mig om at føre forhandlinger med erhvervene, inden forslag forelægges tinget, tænker sig tilsvarende forhandlinger som dem, man gennem nogle måneder, efter ministerens udtalelse, men altså kun i siger og skriver ét møde, har ført med Arbejdsgiverforeningen?

Finansministeren (Kjeld Philip): Før jeg svarer på det ærede medlems tillægsspørgsmål, kunne jeg have lyst til at citere, hvad jeg svarede i mit første indlæg den 18. januar — hvis jeg må have lov til et kort citat. Jeg svarede:

„Det forekommer mig at være rigtigst at begynde med at oplyse, at der på embedsmandsplan allerede i nogle måneder har fundet visse overvejelser sted, bl. a. mellem Arbejdsgiverforeningen og skatte-departementet om nogle spørgsmål ved overgang til kildeskat“.

Der har altså været ført forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen, der har inden for denne periode været ført forhandlinger med Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd, og der har i øvrigt også været ført forhandlinger til tredje side. Der har kort sagt været ført forhandlinger i nogle måneder om disse spørgsmål, og det turde vel fremgå af det hele, at det er forhandlinger, der har ligget på embedsmandsplan, og som har drejet sig om tekniske spørgsmål.

Jeg kan således ikke tro andet, end at når det ærede medlem læser det svar igen-

nem, jeg gav i sin tid, vil han finde, at det passer meget pænt med det, som faktisk er foregået.

Må jeg så tilføje, at det forekommer mig at være en fuldstændig selvfølge — det undrer mig i og for sig, at det ærede medlem stiller dette spørgsmål — at de forhandlinger, der skal foregå med erhvervene, og som jeg formoder at erhvervene vil sende deres ledende folk til, vil blive forhandlinger af en helt anden karakter; det vil dreje sig om de store spørgsmål og ikke som her om de mere tekniske spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Henry Christensen* til finansministeren:

„Hvad har finansministeren gjort, og hvad agter finansministeren at gøre for inden afslutningen af overenskomstforhandlingerne at opnå tilslutning fra arbejdsmarkedets parter til en ordning, hvorefter skatterne udgår af det lønregulerende pristal?“

Henry Christensen: Den højtærede finansminister og hans parti har jo givet udtryk for, at de har samme opfattelse som mit parti vedrørende skatternes indregning i pristallet, eller rettere har den opfattelse, at det er forkert, at skatterne indgår som et element i det lønregulerende pristal.

Jeg behøver ikke at argumentere nærmere eller at nævne de grunde, der taler herfor. Der er vel først og fremmest 3 hovedgrunde. For det første er der hensynet til at skabe lighed over for befolkningsgrupperne under i øvrigt ensartede forhold, lighed med hensyn til skatternes påvirkning, når de går op eller ned. For det andet taler vel også de finanspolitiske hensyn derfor, i det omfang skatterne indgår som et led i statens finanspolitik. Og for det tredje — hvad i høj grad understreges i den betænkning, der blev afgivet af det særligt nedsatte udvalg — at alle teknisk saglige grunde taler meget stærkt for, at skatterne må tages ud af pristallet, og det gælder både de direkte og de indirekte skatter.

Men forholdet er dernæst, at ud over den enighed, der således sagligt er mellem mi-

[Henry Christensen.]

nisteren og mit parti, har dette spørgsmål jo nu været forhandlet under forskellige vilkår i det høje ting. De mest indgående forhandlinger fandt vel sted i forbindelse med den ændring, der skete af tjenestemandsløvgivningen i 1958, idet selve pristallet har sin lovmæssige hjemmel i tjenestemandsløven. Man vil huske, at de indgående forhandlinger, der dengang førtes, resulterede i, at den daværende finansminister, den nuværende højtærede statsminister, gav tilsagn om nedsættelse af dette særlige udvalg, idet han føjede til, at han erkendte, at saglige grunde kunne tale for, at skatterne skulle udelades af pristallet. I overensstemmelse med den aftale, der da blev truffet mellem partierne som et led i forliget om tjenestemandsløvgivningen og med det formål at forsøge, forinden man foretog sig noget, at føre forhandling med de interesserede parter på arbejdsmarkedet, blev så det særligt sagkyndige udvalg nedsat, der afgav betænkning omkring 1. april sidste år, og der var på baggrund af de forhandlinger, der havde været ført her i tinget, også mellem tinget og den daværende høje regering og den højtærede nuværende statsminister, al mulig grund til at forvente, at man så ville forsøge at realisere i hvert fald da det, hvorom der var almindelig enighed mellem de politiske partier og de faglige organisationer. Jeg spurgte, som den højtærede finansminister måske vil erindre, under åbningsdebatten den 20. oktober ministeren om, hvorledes man ville gribe spørgsmålet an, fordi det fra alle sider var en klar forudsætning, at en løsning — og det var noget, vi var gået med til at udsætte indtil da — måtte vente, indtil den kunne ske i forbindelse med overenskomstsituationen i begyndelsen af 1961. Den højtærede nuværende finansminister svarede mig på disse spørgsmål bl. a. — det står sp. 544 i Folketingsstidende 1960-61, 1. samling —

„Jeg tror imidlertid, jeg kan love det ærede medlem, at når lejlighed gives før afslutningen af en ny overenskomst, vil man velsagtens også drøfte dette spørgsmål med arbejdsmarkedets parter med henblik på at få en ordning, der i så høj grad som muligt kan sikre stabilitet på dette område.“

Jeg spørger derfor den højtærede minister, selv om ministeren har indføjet den flotte vending „velsagtens“ i svaret — og jeg forstod også på ministerens svar på spørgsmålet før, at ministeren har for vane at komme med sådanne lidt flotte bemærkninger —: hvorledes har ministeren opfyldt det tilsagn, han gav ved pågældende lejlighed? Hvad har han gjort, og hvad agter han at gøre for at få sagen løst, sådan som vi har grund til at forvente at ministeren og regeringen vil være med til at løse den — og sørge for, at den bliver løst i tide, hvad der har været en klar forudsætning under alle de forhandlinger, der har været ført her om dette problem?

Finansministeren (Kjeld Philip): Jeg behøver vist ikke at nævne, at jeg for min del finder, at det rigtigste ville være, at vi, så langt som det nu engang er praktisk muligt, overhovedet ikke havde skatter med i pristallet; kan det ikke gennemføres, må det være at foretrække, at samtlige skatter medtages. En ordning, hvorefter nogle skatter medtages og andre ikke medtages, vil let føre til en irrationel påvirkning af den skattepolitik, der vil blive ført. Jeg har ikke indtrykket af, at der i dag bliver mulighed for at trænge igennem hos arbejdsmarkedets parter med den i mine øjne mest rationelle løsning, og en mellemøsning forekommer mig som nævnt mindre ønskelig end det, vi har i dag. Skulle parterne nære noget ønske om at komme frem til helt at afskaffe skatter i pristallet, vil jeg være meget lydhør med hensyn til at foretage en ændring i den retning.

Henry Christensen: Jeg spurgte bl. a. den højtærede finansminister, hvad han havde gjort. Jeg må egentlig forstå ministerens svar sådan, at han rent faktisk ikke har udfoldet anstrengelser, sådan som det høje ting måtte have grund til at forvente, og sådan som det måtte være en klar forudsætning for os i de aftaler, der var truffet om disse forhold, og under de forhandlinger, der var ført herom. Når den højtærede minister nu siger, at han, hvis man ikke kan få alle skatter ud af pristallet, vil foretrække, at man beholder dem alle sammen, betyder det så, at den højtærede minister mener, at man skal forsøge at få

[Henry Christensen.]

de skatter, der i øjeblikket holdes uden for pristallet, ind i det? (*Afbrydelse*). Sådan måtte man vel forstå ministerens svar, hvis der skulle være mening i det, men det ser altså ud til, at der ikke er mening i det. Men hvad er da den højtærede ministers egentlige opfattelse? Vil regeringen ikke være med? Den højtærede finansminister sidder jo i en regering, hvis statsminister har erklæret, at han har den opfattelse, at alle skatter bør ud af pristallet. Det er der flertal for, og det har der længe været flertal for i det høje ting.

Hvorfor vil den højtærede finansminister så ikke medvirke? Hvorfor vil han ikke opfylde de løfter, der er givet herom? Vil den højtærede finansminister ikke medvirke til, at vi i tide kan få truffet sådanne bestemmelser, at parterne kan vide, om de for fremtiden ikke skal medregne skatterne i pristallet? Det er dette, parterne på arbejdsmarkedet har krav på at kende til på forhånd. Vil den højtærede minister handle nu?

Finansministeren (*Kjeld Philip*): De to parter på arbejdsmarkedet har efter almindelig dansk ret adgang til selv at bestemme, på hvilke vilkår de vil slutte overenskomst, og det ville være noget ganske ekstraordinært, om vi her fra det høje tings side skulle gribe ind over for arbejdsmarkedets frie ret til selv at fastsætte disse vilkår. Arbejdsmarkedets parter kan også selv fastsætte vilkårene med hensyn til, hvilket pristal de ønsker lønreguleringen fremtidig skal finde sted under.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ib Thyregod* til finansministeren:

„Hvor vidt agter finansministeren at foreslå gennemført ændringer i den gældende skattelovgivning med særligt henblik på selvpensionister og alderdomsopparere?“

Ib Thyregod: Når jeg har stillet det spørgsmål til den højtærede finansminister, om man agter at fremsætte forslag til ændringer i skattelovgivningen med særligt henblik på selvpensionister og alderdomsopparere,

beror dette på de særlige forhold, der gør sig gældende for denne befolkningsgruppe.

Det er almindeligt anerkendt, at det er af største vigtighed, at opsparingen fremmes mest muligt på grund af de store investeringsbehov, der vil melde sig i den kommende tid som følge af den tekniske udvikling — automatiseringen — og den øgede konkurrence for erhvervslivet som følge af Danmarks tiltræden af de syvs fællesmarked. Det er her af betydning ikke alene at skabe gunstige vilkår for dem, som sparer op — gennem opsparingsfradrag, pristalsreguleret opsparing m. v. — men også at tage skridt til støtte for dem, som har sparet op, og hvis opsparing er blevet forringet som følge af prisudviklingen under og efter krigen. Eksempelvis kan det nævnes, at en pensionsforsikring, der er tegnet før krigen, som følge af inflationen er blevet forringet til mellem halvdelen og tredjedelen af dens daværende værdi efter købekraften at regne.

Spørgsmålet er derfor af den største betydning for mange funktionærer og erhvervsdrivende, hvis alderdomsopsparing ikke er pristalsreguleret. Det må være naturligt her at yde skattemæssige lempelser for disse ældre selvpensionister dels ved en nedsættelse af indkomstskatten, dels ved en fritagelse for eller nedsættelse af formueskatten. Der er i virkeligheden her kun tale om en retfærdigheds-handling over for den eneste gruppe, som ikke har fået kompensation for prisudviklingen under og efter krigen: sparerne. De gode tider, der så ofte har været omtalt i den senere tid, gælder ikke for denne gruppe lige så lidt som for landbruget.

Ud over disse synspunkter, der kan anføres til støtte for lempelser i disse selvpensionisters indkomst- og formueskat, skal jeg endvidere pege på den ulighed i beskattningen, der findes mellem de forskellige opsparingsformer, og som bevirker, at de pensionerede også betaler skat af den del af udbetalingerne, som hidrører fra opsparret formue, og som derfor ikke burde beskattes.

På et spørgsmål fra det ærede medlem hr. Poul Møller den 17. februar sidste år oplyste den daværende finansminister — den nuværende højtærede statsminister — at der allerede for et år siden var nedsat

[Ib Thyregod.]

et udvalg, der skulle undersøge dette spørgsmål og tilendebringe sit arbejde i løbet af maj måned sidste år. Jeg skal tillade mig at spørge den højtærede finansminister, hvorvidt dette udvalg har afsluttet sit arbejde, og om der i bekræftende fald kan forventes fremsat lovforslag om disse spørgsmål.

Endelig vil jeg gerne spørge, om der er mulighed for at opnå en ændring af skatte-lovgivningen, således at alle, der går på pension, automatisk bliver beskattet af den fremtidige indtægt, så at det af skattedepartementet udstedte cirkulære kan komme til at gælde for alle pensionerede og der ikke bliver tale om, at visse grupper får en bevillingsmæssig lempelse. Disse spørgsmål har tidligere været berørt i en række henvendelser til den nuværende højtærede statsminister og til regeringen og har også været drøftet på et møde med repræsentanter for regeringen, og jeg vil gerne have oplyst, hvilke overvejelser den højtærede finansminister har gjort sig i den anledning.

Finansministeren (Kjeld Philip): Desværre fremgik det ikke helt klart af den formulering, det ærede medlem på forhånd havde givet sit spørgsmål, hvilke ændringer i den gældende skattelovgivning det ærede medlem særlig tænkte på. Derfor bliver mit svar måske ikke så fyldestgørende, som det ellers kunne være blevet.

Jeg vil først og fremmest fremhæve, at de spørgsmål, som det ærede medlem her har stillet, jo alle er til overvejelse i det også af det ærede medlem nævnte udvalg. Alle problemerne omkring den skattemæssige behandling i forbindelse med pensionsordningen vil blive taget op til en grundig undersøgelse i det nævnte udvalg, og en sådan grundig undersøgelse må, da forholdene er komplicerede på dette område, naturligvis tage sin tid. Jeg finder det rigtigst, at vi nu afventer, hvilke resultater udvalget kommer til. Jeg er ikke i stand til

her at svare på, hvornår udvalget vil have afsluttet sine undersøgelser, men jeg skal gerne benytte lejligheden til at søge arbejdet fremmet.

Må jeg endelig bemærke, at de tanker, det ærede medlem var inde på, om, at alle, der går på pension, skulle beskattes af den fremtidige indkomst, jo angår et problem, som naturligt finder sin løsning, dersom vi engang skulle gå over til kildeskatorrdningen, hvorefter det ganske automatisk vil blive tilfældet, at man til enhver tid vil blive beskattet af den samtidig indtjente indkomst.

Ib Thyregod: Jeg forstår ikke helt, hvorfor den højtærede finansminister ikke var klar over, hvilke spørgsmål jeg ville ind på, da disse spørgsmål allerede har været drøftet efter henvendelser til regeringen.

Jeg takker imidlertid for det tilsagn, den højtærede finansminister har givet om at behandle spørgsmålene nærmere i udvalget. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at dette udvalg allerede har siddet i 2 år, og jeg henstiller derfor, at man snarest tilendebringer undersøgelseerne vedrørende spørgsmålet om selvpensionisternes beskatning. Jeg havde i og for sig håbet, at den højtærede finansminister allerede i dag havde kunnet fremsætte nogle betragtninger angående sit syn på dette spørgsmål, men jeg håber i hvert fald, at man snart kan vente et initiativ på dette område. Det er naturligvis rigtigt, at indførelse af kildeskat vil løse dette problem, men der er mange årsager til, at vi inden for vor gruppe er imod kildeskatten. Spørgsmålet kan imidlertid udmærket løses uden indførelse af kildeskat. Det cirkulære, som skattedepartementet har udsendt i marts sidste år, er et eksempel derpå. Det er blot udformet på en sådan måde, at det ikke forekommer mig at være tilfredsstillende.

Finansministeren (Kjeld Philip): Jeg håber ikke, der foreligger nogen misforståelse med hensyn til det, det ærede

[Finansministeren.]

medlem talte om, og det, jeg har svaret på. Det ærede medlem siger nemlig nu, at udvalget har siddet i 2 år, men det udvalg, der arbejder med disse spørgsmål, er nedsat af mig i efteråret 1960 og har derfor indtil nu kun haft et halvt år at arbejde med sagen i, hvilket ikke kan siges at være urimelig lang tid til et så indviklet spørgsmåls behandling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ib Thyregod* til socialministeren:

„Hvor vidt agter socialministeren at foreslå gennemført ændringer i den gældende folkepensionslovgivning med særligt henblik på selvpensionister og aldersopsparere?“

Ib Thyregod: Det spørgsmål, jeg har stillet til den højtærede socialminister angående en eventuel ændring i folkepensionslovgivningen med særligt henblik på selvpensionister og aldersopsparere, har naturligvis en lignende motivering som mit spørgsmål til finansministeren.

Jeg er naturligvis bekendt med de ændringer i folkepensionslovgivningen, som allerede er sket ved lov af 29. marts 1960 og lov af 29. oktober 1960. Ved ingen af disse lovændringer er der imidlertid taget særligt hensyn til de ældre selvpensionister og aldersopsparere ud fra de synspunkter, jeg har anført i forbindelse med mit spørgsmål til finansministeren. Det forekommer mig imidlertid rimeligt, at sådanne ændringer gennemføres i folkepensionslovgivningen, at disse kan komme til at virke som en omend yderst beskeden kompensation for det tab, de pågældende har lidt gennem inflationen. Jeg tænker herved på ændring i fradragsreglerne og på forhøjelse af mindstebeløbet, eventuelt med særligt henblik på selvpensionisterne, således som det har været tilfældet i Norge.

Ud over at pege på dette spørgsmål, de ældre selvpensionisters stilling, vil jeg gerne sige, at den ligestilling mellem pensionister og andre aldersopsparere, altså de, som pensionerer sig selv gennem pensionsforsikring på den ene side, og de, som sparer op gennem en eller anden formueopsparing på

den anden side, som loven af 29. marts 1960 tilsigtede, ikke er blevet gennemført fuldt ud, ligesom det opnåede resultat skete ved en forringelse af formueopsparernes stilling. Den påtænkte ligestilling blev gennemført således, at der ved pensionsindtægt skulle bortses fra 25 pct. af denne ved beregning af folkepensionens størrelse, og ved formueindtægt skulle der ved beregningen finde et tillæg sted på 25 pct. Idet jeg henviser til de beregninger, som af Pensionsforsikringsanstalten er fremsendt til den højtærede socialminister, og hvoraf det fremgår, at en ligestilling kan opnås ved, at der gives pensionsindtægter et fradrag på 40 pct., for enlige 45 pct., skal jeg spørge, om den højtærede socialminister agter at foreslå ændringer i overensstemmelse hermed og søge slettet den skete forringelse for formueopsparere.

Den højtærede finansminister omtalte, at det udvalg, der beskæftiger sig med den skattemæssige side af sagen, var nedsat af ham. Den højtærede statsminister har tidligere oplyst, at der var nedsat et særligt udvalg, som skulle beskæftige sig både med den skattemæssige og den folkepensionsmæssige side af spørgsmålet om ligestilling, men det er mig ikke bekendt, om dette udvalg har afgivet betænkning vedrørende den folkepensionsmæssige side.

Jeg skal endelig henvise til den urimelighed, der findes i de nugældende regler om pristalsreguleret aldersopsparing. Hvis en selvpensionist tegner en indekskontrakt, således at opsparingen af staten garanteres pristalsreguleret, går han naturligvis ud fra, at han virkelig får fordelene af denne pristalsregulering. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Hvis han, når han går på pension, opnår indekstilla, nedsættes folkepensionen, eventuelt også mindstebeløbet, med de til indekstilla gættede svarende beløb, dog ikke over 35 pct. af forskellen mellem den pristalsregulerede ydelse og grundbeløbet i henhold til indekskontrakten. Det vil med andre ord sige, at fordelene ved den indeksforsikring, man får folk til at tegne ved tilsagn om pristalsregulering, formindskes ved nedsættelse af folkepensionen. Denne urimelige regel må og bør ændres.

Jeg er bekendt med, at nu afdøde socialminister Strøm over for en deputation af sparekasserepræsentanter har meddelt, at

[Ib Thyregod.]

han agtede at søge bestemmelsen ændret. Jeg vil gerne spørge den højtærede socialminister, hvorledes han ser på dette spørgsmål. Bestemmelsen findes i folkeforsikringslovens § 41. Hvis den højtærede socialminister ikke er i stand til på nuværende tidspunkt at besvare spørgsmålet, vil jeg forbeholde mig senere at vende tilbage til det.

Socialministeren (Bomholt): Jeg skal besvare det spørgsmål, der er stillet mig, og som står opført på dagsordenen.

Som det vil være bekendt, og som det ærede medlem omtalte, indeholder lov nr. 111 af 29. marts 1960 om ændring i lov om folkeforsikring bestemmelser, som tager sigte på i folkepensionsmæssig henseende i højere grad at ligestille pensionister, hvis indtægter ved siden af folkepensionen består i pensionsindtægt, livrenteindtægt o. lign., med pensionister, hvis indtægter hidrører fra formue. Bestemmelsen går for pensions- og livrenteindtægter ud på, at der ved beregning af den indtægt, der lægges til grund for folkepensionens størrelse, ses bort fra 25 pct. af denne indtægt; for så vidt angår formueindtægt, går bestemmelsen ud på, at der til formueindtægter over en bestemt størrelse lægges et beløb svarende til 25 pct. af formueindtægten. Herved imødekom man en fra forskellige sider fremsat kritik, som gik ud på, at der ved folkepensionslovgivningen var sket en forfordeling af de såkaldte selvpensionister i forhold til formueejerne, idet man havde betragtet løbende pensionsydelse i deres helhed som indtægt ved beregning af folkepensionen, uanset at pensionen består dels af et formueforbrug, dels af indtægt.

Som et resultat af de ved loven af 29. marts 1960 gennemførte ændringer kan jeg eksempelvis nævne, at et folkepensionistægtepar i hovedstaden, der ud over folkepensionen alene har indtægt af formue, før ændringen kunne have en formue på 260 000 kr., før folkepensionen faldt til mindstebeløbet. Efter ændringen vil en formue på 180 000 kr. medføre tilsvarende nedgang. Der er herved regnet med, at formuen giver et afkast på 5 pct. For selvpensionisternes vedkommende var forholdet det, at folkepensionen for et sådant ægte-

par inden lovændringen faldt til mindstebeløbet ved en pensionsindtægt på ca. 12 000 kr. medens dette fald efter ændringen først vil indtræde ved en pensionsindtægt på ca. 17 000 kr. Det var således en betydelig forbedring, selvpensionisterne opnåede ved den nævnte lov.

I lov nr. 238 af 10. juni 1960 om invalide- og folkepension, der fra 1. april 1961 træder i stedet for folkeforsikringsloven i den her omhandlede relation, er bestemmelsen opretholdt. Som det vil være bekendt, er sidstnævnte lov allerede ændret adskillige gange. Jeg vil her særlig nævne lov af 29. oktober 1960, ved hvilken der bl. a. er gennemført en udjævning af pensionerne i de tre kommunegrupper, en forhøjelse af grundpensionen i hele landet og en forhøjelse af de fradragsfri beløb. Ganske vist er der lige så lidt ved denne lov som ved de andre lovændringer, der er gennemført efter vedtagelse af lov om invalide- og folkepension, blevet gennemført ændringer, der tager specielt sigte på selvpensionisternes forhold, men disse har dog som de øvrige folkepensionister, der har andre indtægter ved siden af folkepensionen, f. eks. arbejdsindtægter, nydt godt af disse ændringer, der f. eks. har medført, at folkepensionens fald til mindstebeløbet for et selvpensionistægtepar først vil indtræde, når pensionsindtægten når 17 300 kr. Jeg kan yderligere oplyse, at et ægtepar i hovedstadsområdet vil kunne have en indtægt bestående i livrente, pension eller lignende på ca. 7 500 kr. og alligevel oppebære fuld folkepension. Til sammenligning kan jeg anføre, at et tilsvarende ægtepar, der har formue, kan oppebære fuld folkepension, indtil formuen overstiger ca. 90 000 kr., og det forudsættes, at formuen afkaster 5 pct. Hvis det derimod drejer sig om arbejdsindtægter ved siden af folkepensionen, vil der for et sådant ægtepar indtræde reduktion i folkepensionen, allerede når arbejdsindtægten overstiger ca. 6 300 kr.

Som tidligere nævnt betød loven af marts 1960 efter min mening et væsentligt skridt i retning af at forbedre selvpensionisternes stilling og ligestille dem med formueejere. De senere stedfundne ændringer, hvoraf den seneste ikke engang er et halvt år gammel og endnu ikke trådt i kraft, har som påvist bragt yderligere forbedringer med

[Socialministeren.]

sig, men naturligvis, hele dette område vil være under interesseret observation og blive inddraget under overvejelserne, såfremt den økonomiske udvikling måtte betinge, at der gives yderligere lempelser for pensionister med indtægter ved siden af folke- eller invalidepensionerne.

Ib Thyregod: Jeg takker den højtærede socialminister for den givne besvarelse. Jeg kan ikke sige, at ministerens konklusion på besvarelsen virkede helt tilfredsstillende for mig, for så vidt denne gik ud på, at der ikke på nuværende tidspunkt var mulighed for at foretage ændringer i folkepensionslovgivningen. Jeg forstod, at den højtærede socialminister i og for sig erkendte, at der ikke var gennemført en lovgivning med særligt henblik på de ældre selvpensionister under hensyn til deres særlige forhold. Jeg synes dog, at den omstændighed, at der har været gennemført forskellige lovændringer i den senere tid, der ikke har taget hensyn hertil, ikke er noget argument for ikke allerede nu at ændre lovgivningen.

Må jeg have lov til med formandens tilladelse at citere ganske kort af en skrivelse af 2. maj 1959 fra den socialdemokratiske folketingsgruppe til Foreningen af Selvpensionister. Man udtalte heri,

„at man var enig med foreningen i, at yderligere foranstaltninger burde overvejes, og at hele spørgsmålet burde underkastes nøjere overvejelser med det formål at finde frem til foranstaltninger, der udelukkende — eller dog fortrinsvis — ville blive til fordel for de personer, der virkelig var ramt af prisudviklingen.“

Ud fra dette synspunkt henstiller jeg til den højtærede socialminister på ny at overveje spørgsmålet. Også spørgsmålet om ligestilling håber jeg den højtærede socialminister vil tage op til fornyet overvejelse. Det er et spørgsmål, der har betydning for en stor gruppe — i en henvendelse har man regnet med 125 000 funktionærer o. lign.

Jeg er enig i, at heller ikke reglerne for arbejdsindtægter er tilfredsstillende, og jeg kan også nævne, at f. eks. reglerne om legater efter min opfattelse ikke er rigtige, men det vil føre for vidt at komme ind herpå ved denne lejlighed.

Socialministeren (Bomholt): Jeg har forstået, at der af partiet de uafhængige vil blive fremsat et forslag inden så forfærdelig længe, og det er muligt, at det ærede medlem vil føle sig tilfredsstillet af de synspunkter, der derfra måtte komme.

Jeg er ikke klar over, hvor store merbeløb til folkepension det ærede medlems forslag vil kræve, men det vil vi da i alt fald kunne se på, og det må indgå i overvejelserne, når en sådan situation måtte foreligge.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Else-Merete Ross* til justitsministeren:

„Vil justitsministeren overveje at indføre fartbegrænsning i påsken?“

Else-Merete Ross: Erfaringsmæssigt medfører den stærke stigning i trafikken på vore veje ved højtiderne et forøget antal ulykker. Nu er det naturligvis ikke så mærkeligt, fordi der med større trafikintensitet også bliver mulighed for flere ulykker, men der rejser sig det spørgsmål, om ikke en fartbegrænsning ved sådanne lejligheder kunne reducere antallet af ulykker eller gøre ulykkerne mindre omfattende og alvorlige. Vi ved jo, at der netop i højtids trafikken — som i den nu forestående påsketrafik — kommer en del uøvede og urutinerede bilister på vejene, bilister, som ikke er og ikke kan være så fortrolige med den store hastighed og den tætte trafik, som man nødvendigvis må være, om man skal færdes sikkert.

Der er i Sverige og i Vesttyskland gjort forsøg med sådanne periodiske fartbegrænsninger, og så vidt jeg er orienteret, er erfaringerne herfra opmuntrende.

Jeg vil gerne tilføje, at mit spørgsmål ikke er udtryk for en principiel stillingtagen til det ønskelige eller ikke ønskelige i en generel fartbegrænsning uden for højtiderne. Jeg spørger derfor, om den højtærede minister vil overveje indførelse af fartbegrænsning i påsken.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Forudsætningen for overvejelser fra min side i den retning, det ærede medlem ønsker, er, at færdselsloven ændres. Der er i den gældende færdselslov ingen hjemmel til at ind-

[Justitsministeren.]

føre tidsbegrænsede generelle hastighedsbegrænsninger.

Vi har igennem nogen tid i justitsministeriet studeret de erfaringer, man mener at have indvundet i Vesttyskland, og vi har for ganske nylig fra Sverige fået oplysning om de erfaringer, man dér mener at have indvundet ved den midlertidige hastighedsbegrænsning, der har fundet sted omkring jul og nytår, og på det grundlag har vi udarbejdet udkast til et lovforslag, som jeg håber at kunne fremsætte på fredag. Hvis dette lovforslag kan gennemføres så betids, at det er muligt at iværksætte en midlertidig hastighedsbegrænsning i påsken, vil mine overvejelser i høj grad blive positive.

Af *Poul Thomsen* til undervisningsministeren:

„Godkender undervisningsministeren den ensidige orientering i den på foranledning af undervisningsministeriets læseplansudvalg udgivne lærebog „Ungdom i erhverv“?“

Poul Thomsen: Til brug ved undervisningen i det 8. skoleår i arbejds- og erhvervs-lære har hr. Gunnar Nyborg-Jensen på foranledning af undervisningsministeriets læseplansudvalg og med forord af undervisningsministeriets konsulent udgivet en bog, der hedder „Ungdom i erhverv“, et meget farvestrålende værk, som har vakt en del opsigt, fordi dette værk, som altså skulle oplyse ungdom i det 8. skoleår om de erhvervsmuligheder, som findes for dem, efter min mening har fået en uheldig politisk slagside. I de 2 bøger, der hidtil er udkommet, får f. eks. Arbejdernes Oplysnings Forbund 2 fulde sider, medens Folkeligt Oplysnings Forbund får 4½ linje. Hertil vil man sandsynligvis fra udgiverens eller forfatterens side sige: ja men det, vi fra vor side ønsker, er netop at sige til arbejderungdommen, at her har den mulighed for at hente vejledning. Over for dette må jeg svare, at det ikke kan være rimeligt, at man prøver på at dele den danske ungdom op i to eller måske flere grupper og lade den forstå, at når man går i 8. eller 9. skoleklasse og ikke skal gå den boglige vej, er

man henvist til at gå til Arbejdernes Oplysnings Forbund.

Jeg vil gerne i denne forbindelse sige, at jeg har den største respekt for Arbejdernes Oplysnings Forbund. Jeg kunne fristes til at sige, at det eneste, jeg har imod det, er, at man har knyttet ordet „arbejderne“ til det, fordi jeg mener, at det oplysningsarbejde, som gøres inden for dette forbund, har så stor værdi, at det ikke burde begrænses til blot at henvende sig til dem, man i den almindelige terminologi forstår ved arbejderne, men at også vi andre skulle have lov til at være med i billedet. I det hele taget tror jeg, det er en fejl, når man vil prøve på at stille det op, som om f. eks. Folkeligt Oplysnings Forbund og Arbejdernes Oplysnings Forbund er 2 forbund med divergerende formål. Det er to, der hver især appellerer til bestemte ting, har en idé bag sig, som er værdifuld. På Folkeligt Oplysnings Forbunds vegne kan jeg da sige, at det i høj grad er det kristeligt-humanistiske livssyn, som er baggrunden for, at man har skabt dette forbund, som det ærede medlem hr. Poul Hansen (Grenå) kalder et plagiat af Arbejdernes Oplysnings Forbund. Men lad oplysningsforbundene hvile.

Hvad der er endnu værre, er, at man ikke har beskæftiget sig med folkehøjskolen. Det er dog en kendsgerning, at folkehøjskolen har betydet overmåde meget i det danske samfund, og påvirkningen har ikke været begrænset alene til landboungdommen; også overmåde mange arbejdere har kunnet hente et eller andet i den danske folkehøjskole. Den danske folkehøjskole får 6 linjers omtale, og her er der oven i købet henvist til, at det er arbejderhøjskolen — igen arbejderhøjskolen — som man skal slutte sig til, når man vil vide noget om den danske folkehøjskole. Jeg tror, denne bog herved har fået en slagside, en slagside, som er beklagelig, fordi den giver et falsk syn på oplysningsarbejde af forskellig karakter her i landet. Hvis man så kommer og siger — og det ved jeg man gør — at der kommer 2 bind senere, må jeg dertil svare, at man dog har benyttet tiden til ved 2 bind at slå fast i ungdommens bevidsthed, at det er her, på disse steder, den skal hente sine oplysninger.

[Poul Thomsen.]

Jeg kan ikke tro, at dette er i overensstemmelse med den radikale undervisningsministers synspunkt, og derfor er det, jeg stiller det spørgsmål til den højtærede undervisningsminister: godkender undervisningsministeren den ensidige orientering i den på foranledning af undervisningsministeriets læseplansudvalg udgivne lærebog „Ungdom i erhverv“?

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Som svar til det ærede medlem hr. Poul Thomsen vil jeg gerne sige følgende:

I læseplansudvalgets betænkning er der gjort rede for den undervisning, der kan tages op i 8. og 9. klasse, og der er især redegjort for indholdet af en erhvervsbetonet undervisning, svarende til lovens bestemmelse om, at der i 8. og 9. klasse kan gennemføres en linjeundervisning, der sigter imod erhvervslivets forskellige grene.

Ikke mindst fra lærerside har man jo peget på de vanskeligheder, der knytter sig til, at der savnes egnet lærebogsmateriale. Derfor har det underudvalg inden for læseplansudvalget, der særlig har beskæftiget sig med 8. og 9. classes problemer, taget initiativ til, at det værk, det ærede medlem omtaler, har set dagens lys. Det er gået til på den måde, at der med skolebogsforlagene er truffet aftale om, at det pågældende værk skulle udsendes af Gyldendal.

Med hensyn til læseplansudvalgets forhold til udgivelsen vil jeg gerne citere forordet til bind 1, et forord, der er underskrevet af læseplansudvalgets formand, statsskolekonsulent Helveg Petersen. Det hedder i forordet — jeg beder om den højtærede formands tilladelse til et citat:

„En betingelse for, at læseplansudvalgets betænkning kan føres ud i livet, er, at egnede hjælpemidler er til stede i skolerne. Særlige problemer melder sig i tilslutning til erhvervsbetonet undervisning, og udvalget har derfor fundet det påkrævet at tage et vist initiativ på dette område.

„Ungdom i erhverv“ er udtryk for et sådant initiativ, men dette betyder ikke, at læseplansudvalget på nogen måde ønsker at „autorisere“ bogen, og den nærmere udformning af emnerne står i hoved-

sagen for forfatterens regning. Ingen i udvalget har ønsket at læse censur.

Det er mit indtryk, at de foreliggende 8 kapitler giver en nyttig illustration af, hvordan problemer hentet fra arbejds- og erhvervslivet kan indgå i undervisningen på en måde, der svarer til elevernes forudsætninger. Den enkelte lærer, der bruger bogen, vil ved hjælp af supplerende materiale kunne udbygge behandlingen af de spørgsmål, der rejses.“

Det fremgår ganske klart af dette forord, at der ikke inden for læseplansudvalget er den fjerneste lyst til at autorisere. Man har netop blot ønsket at ville give eksempler.

Med hensyn til det konkrete spørgsmål om de oplysninger, der er givet om AOF i bind 2, uden at der på samme sted er givet tilsvarende fyldige oplysninger om FOF, skal jeg ganske henholde mig til de erklæringer, der er afgivet af statsskolekonsulenten og Gyldendal i denne sag. Det siges i erklæringerne, at der forud for værkets påbegyndelse har foreligget en samlet plan, hvoraf det fremgik, at bl. a. samtlige oplysningsforbund ville blive behandlet.

Forlaget udtaler yderligere som svar til et dagblad, at en fuldstændig indholdsfortegnelse til alle fire bind, hvori indgik bl. a. samtlige oplysningsforbund, har foreligget siden foråret 1960, da første bind blev sat i arbejde. Det ærede medlem kan ikke være uvidende om dette, og skønt det ærede medlem ved det, tillader det ærede medlem sig at sige, at man ikke har sikret, at de andre oplysningsforbund og folkehøjskolen vil blive omtalt i dette værk.

Hermed er det jo ganske klart belyst, at der ikke i værket er tale om nogen ensidig orientering. Om kort tid er hele arbejdet afsluttet, og da vil FOF såvel som de andre oplysningsforbund og højskolerne have fået en omtale ganske svarende til den, AOF har fået i 2. bind.

Hvis det ærede medlem så vil spørge, hvorfor disse bind er sendt ud, før de to sidste er færdige, skal jeg svare, at der er en del skoler, der har påbegyndt undervisningen efter de nye retningslinjer i skoleloven, og man har alene af hensyn til dem ment at burde udsende materialet, efterhånden som det blev færdigt, men der er ingen som

[Undervisningsministeren.]

helst tvivl i hovedsigtet: de fire bind, hvoraf 3. og 4. udkommer i ét, må betragtes som en helhed.

Den omtalte lærebog er ikke udgivet af eller autoriseret af undervisningsministeriet. Den er, på samme måde som andre skolebøger, udgivet af et forlag og på dette forlags eget ansvar. Bogens idé har været forelagt et underudvalg inden for læseplansudvalget, der i princippet har godkendt den pædagogiske tilrettelægning.

Endvidere er der grund til at understrege, at de oplysninger, der er givet med hensyn til erhvervslivet, efter hvad forfatteren meddeler, i hvert enkelt tilfælde er godkendt af de erhverv, hvis forhold har været gjort til genstand for behandling.

Det ærede medlem hr. Poul Thomsen sagde, at det var ikke heldigt, at oplysningsforbundene blev stillet op imod hinanden. Jeg har ikke hørt, at der er gjort forsøg derpå, ud over hvad det ærede medlem her gjorde.

Poul Thomsen: Når den højtærede undervisningsminister besvarer mit spørgsmål på den måde, som det er sket her, kan jeg desværre ikke takke ham, hvad jeg ellers gerne ville have gjort og ved andre lejligheder gerne vil gøre, men jeg synes ikke, svaret var rigtigt; for den højtærede undervisningsminister må være klar over, at når man udsender en bog som denne i to bind, og når der i forordet til første bind står, at bogen er udgivet på foranledning af undervisningsministeriets læseplansudvalg, og når det er undervisningsministeriets konsulent i disse særlige sager, som skriver dette forord, så vil det være en usædvanlig genial, usædvanlig velbegavet og usædvanlig forudseende lærer, som skal sige til sig selv: den bog må du endelig tage afstand fra! Det eneste skulle være, at han på forhånd havde mistillid til, hvad der kommer fra undervisningsministeriet, at han på forhånd sagde, at han ikke kunne tro, det var rigtigt. Men jeg antager ikke, at der er mange lærere, der vil stille sig på den måde.

Jeg er medlem af FOFs forretningsudvalg — det er det oplysningsforbund, jeg særlig beskæftiger mig med — og jeg havde

egentligt troet, at den højtærede undervisningsminister ville have beklaget, at der ikke stod noget om Frit Oplysnings Forbund, om det radikale oplysningsforbund, ikke et ord. Så lidet regner man altså med det inden for dette læseplansudvalg, der står som en vis garant for det, der er udgivet her.

Det er heller ikke rigtigt, når den højtærede undervisningsminister siger, at jeg burde tænke på, der kommer to bind senere, og, at der dér vil blive givet en samlet redegørelse og at så vil alt være bragt i orden. Sandheden er jo den, at de to bind ikke er kommet, men undervisningen er begyndt, og det vil igen sige, at der rundt omkring i landet skoler sidder en række elever, som bliver undervist efter fejlagtige og falsk orienterende lærebøger. Det kan man ikke være tjent med på skolerne, og det tjener ikke undervisningsministeriet til ære, at man ikke har taget afstand fra det. Jeg forventer, at den højtærede undervisningsminister nu vil tage afstand fra det.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg har forstået, at det ærede medlem ikke har noget at indvende imod den saglige fremstilling, som er givet vedrørende Arbejdernes Oplysnings Forbund. Jeg forstår endvidere, at det ærede medlem er fuldt vidende om, at en tilsvarende omtale vil komme de oplysningsforbund til gode, som det ærede medlem i særlig grad interesserer sig for, FOF og andre frie oplysningsforbund. Det kunne ikke stå alt sammen i én bog, og så har man ladet A komme foran F.

Når der er givet en redegørelse for, at der kommer en omtale senere — de få linjer i andet bind giver jo anvisning på, at der kommer en omtale senere — så skulle det måske kunne godtgøre, at det er hensigten at behandle andre oplysningsforbund på samme måde som AOF naturligvis.

Det ærede medlem vil jo her gøre tingene op på den måde, at det må have en politisk interesse. Den redegørelse, der er givet for AOF, er jo ikke politisk. Det ærede medlem erkender selv, at den er saglig, og på samme måde vil det blive for de andre oplysningsforbund. Det er kun det ærede medlem, der gør denne sag til noget politisk.

Må jeg ikke for at berolige det ærede med-

[Undervisningsministeren.]

lem med hensyn til forfatterens evne og saglige muligheder for at skrive disse bind lige citere, hvad der har stået i Fyens Stiftstidende — et blad, som det ærede medlem dog måske kender lidt til, ellers kender det ærede medlems partiformand formentlig til det. Her skriver man:

„Nyborg-Jensens bog er udkommet som første bind af flere og er fremkommet på foranledning af læseplansudvalget. Skolen skal i dag lægge stor vægt på den erhvervsbetonede undervisning af de større børn, og det har hidtil skortet en del på egnede hjælpemidler. Dette forklarer udvalgets initiativ på dette område, uden at noget udvalgsmedlem dog på nogen måde har ansvar for bogens udformning.

Dette ansvar kan bogens forfatter dog også roligt tage på sig. Grunddigt og erfarent er han gået til værks. I 8 kapitler fortæller han levende og særdeles oplysende om erhvervslivets vidt forskellige forhold, og selv om sproget er lagt i et fornuftigt plan, passende for de nok store, men meget uerfarne børn, så er der ikke slækket på den faktiske og saglige virkelighed, og man mærker, at forfatteren har stået i nøje kontakt med de erhverv, han har behandlet i sine fortællinger.“

Det er skrevet i Fyens Stiftstidende som anmeldelse af første bind. Jeg ved ikke, om det kan berolige det ærede medlem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Aksel Larsen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvor meget andrager telefonselskabernes årlige kontingent til Dansk Arbejdsgiverforening?“

Aksel Larsen: Da vi forleden diskuterede de private eller halvprivate telefonselskabers forhold, forsvarede den højtærede minister for offentlige arbejder, at disse selskaber er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening.

Jeg bad om at få oplyst, hvad de betalte i kontingent, og fik den oplysning, at de på grund af særlige forhold kun betalte en tredjedel af det ordinære kontingent. Jeg

synes ikke, det er tilstrækkelig oplysning; det vil dog være meget rart at få at vide, hvor meget de betaler i kontante penge, og derfor beder jeg ministeren forklare os, hvor meget telefonselskabernes årlige kontingent til Dansk Arbejdsgiverforening andrager.

Ministeren for offentlige arbejder (*Lindberg*): I anledning af det ærede medlems spørgsmål kan jeg oplyse, at for året 1960 betalte Københavns Telefon Aktieselskab ca. 308 000 kr. i kontingent til Dansk Arbejdsgiverforening, Jydsk Telefon-Aktieselskab ca. 130 000 kr. og Fyens kommunale Telefonselskab ca. 32 000 kr., i alt et beløb på ca. 470 000 kr.

Aksel Larsen: Jeg synes, det er et ganske betydeligt beløb; det er altså op mod 1/2 mill. kr. om året, som telefonselskaberne betaler. Jeg kan ikke se nogen rimelighed i, at telefonabonnenterne skal betale disse penge, så meget mindre som Arbejdsgiverforeningen af sine midler understøtter ganske bestemte politiske partier og dissers presse.

Jeg vil samtidig tillade mig at gøre opmærksom på, at telefonselskaberne ikke har indmeldt sig i Dansk Arbejdsgiverforening, fordi de havde brug for en konsulent-tjeneste. De har meldt sig ind i Dansk Arbejdsgiverforening i 1920, på et tidspunkt, hvor telefonstandens arbejdere forhandlede om, hvorvidt de burde indmelde sig i De samvirkende Fagforbund, den nuværende landsorganisation LO. Der blev ikke noget af den indmeldelse. Telefonselskabernes funktionærer og arbejdere meldte sig ikke ind i Landsorganisationen, og dermed var sådan set motiveringen for, at telefonselskaberne burde ind i Arbejdsgiverforeningen bortfaldet. Jeg tillader mig på baggrund af min viden om dette endnu en gang at henstille til den højtærede minister, at han sørger for, at telefonselskaberne melder sig ud af Arbejdsgiverforeningen, så telefonabonnenterne spares for at betale dette kontingent til Arbejdsgiverforeningen.

Ministeren for offentlige arbejder (*Lindberg*): Jeg er ikke vidende om, at baggrunden for indmeldelsen fra selskabernes side i Dansk Arbejdsgiverforening var den motivering, at arbejderne i telefonvæsenet

[Ministeren for offentlige arbejder.]

eventuelt skulle ind i arbejdernes landsorganisation, men jeg ved, at de pågældende stadig har under meget stærk overvejelse at indmelde sig i arbejdernes faglige landsorganisation.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt man stadig skal bevare medlemskabet fra telefonselskabernes side i Dansk Arbejdsgiverforening, henviser jeg til, hvad jeg sagde ved sagens behandling forleden: jeg vil stadig overveje dette spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m. m.

Valgt blev: *Lysholt Hansen, Bladt, Hougaard, Bjørn Krogh, Th. Mikkelsen, Carl Nielsen, Johan Nielsen, Elna Syvertsen, Helge Larsen, Skov Thulesen, Vagn Bro, Damsgaard, Østergaard, Baagø, Gottschalck-Hansen, Edv. Jensen og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 536, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 131).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Teichert: Som det fremgår af den omdelte betænkning, har udvalget holdt 4 møder. Den højtærede landbrugsminister har besvaret de af udvalget stillede spørgsmål på en udmærket måde, og dette har været medvirkende til, at der nu er udsigt til en omtrent enstemmig tilslutning til lovforslaget her ved anden behandling.

Af de indhentede oplysninger fremgik det, at der også har været stigning i byggeomkostningerne for gartnerier og havebrug, specielt til opførelse af drivhuse. Dette har man i statens jordlovsudvalg ikke været bekendt med ved indstillingen til landbrugsministeriet om forhøjelserne af de forskellige lånesatser. Derfor har udvalget over for landbrugsministeren fremført ønske om, at også gartneribrugene får en forhøjelse af lånebeløbene, et ønske, som ministeren har imødekommet ved at stille de i betænkningen nævnte og af et flertal i udvalget tiltrådte ændringsforslag. Et flertal, socialdemokratiets, venstres, det radikale venstres og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget, indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse med disse ændringer.

Det konservative folkeparti mener ikke at kunne medvirke til lovforslagets gennemførelse. Det høje ting får nok at vide hvorfor, da man ønsker selv at motivere sin stilling.

Niels Ravn: Med hensyn til ændringsforslagene nr. 1, 2 og 3 til § 2, stillet af landbrugsministeren og tiltrådt af flertallet, om en yderligere forhøjelse af udlånsatserne til gartneribrug på 2 000 kr., skal jeg oplyse, at det konservative folkeparti ikke kan medvirke til disse ændringsforslags gennemførelse, og at vi vil undlade at stemme om dem.

Hvad selve lovforslaget angår, må jeg gøre den bemærkning, at vore betænkneligheder ikke er blevet mindre under udvalgsbehandlingen. Efter de oplysninger, vi dér har fået, står det stadig klarere for os, at interessen for den brugsstørrelse, der her er tale om, i høj grad er faldende. For blot